

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

(Έργο του κ. Γερ. Γρηγόρη)

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ F. LOMEL

ΤΡΑΓΙΚΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

«Ο χορός κ' ή μουσική είχαν φτιάσει στο κατακόρυφο, στην έσπερίδα που έδινε ή δοκίμια του Ρίτομον, προς τιμήν των αξιωματικών του βου Συντάγματος των Ουσσάρων. Στις κομψές αίθουσες του μεγάρου της, ή εθιμιά και το γέλιο θαπλευαν!»

«Αλλά, σάν ένα μαύρο σύννεφο, που προημνεί καταγίδα, έτοιμιά σκιά πλανιόταν και σκοτεινιάζε τις καρδιές μας. Είχαμε ένα κακό προαίσθημα για το αποτέλεσμα της μεγάλης και κρίσιμης μάχης, που θα δινόταν σε λίγες ώρες και που θα βύθιζε τόσες οικογένειες στο πένθος! Όμολογα, πώς βαυμάζα την ψυχραιμιά των αξιωματικών και απορούσα βλέποντας με πόση ευθυμιά χόρευαν, γελοούσαν και φλερτάριζαν με τις άρσες νέες, ενώ ήξεραν πολύ καλά, ότι ήταν ζήτημα αν θα ζούσαν έπειτ' από μιά βδομάδα.

«Ξαφνικά, το βλέμμα μου έπεσε πάνω σ' έναν αξιωματικό, με ώραίο παράστημα, με θέλημα λαμπρό και τολμηρό. Έκείνο όμως που μου έκανε θαθεία έντοπωια, ήταν ότι ο αξιωματικός αυτός είχε κάτασπρα μαλλιά. Έπίσης το ύψος του ήταν θλιμμένο, απογοητευμένο και αούτηρό συγχρόνως. Το χαούλιό του ήταν γεμάτο πίκρα. Με περιέργεια ρώτησα τον αξιωματικό, που με συνώδευε, έναν παλιό, παιδικό φίλο μου:

—Πές μου, ποίος είναι αυτός ο συνάδελφός σου, με τίς κάτασπρα μαλλιά, που φαίνεται τόσο μελαγχολικός, μά και αούτηρός συγχρόνως;

—Πραγματικά, μου άπάντησε ο φίλος μου, τον ψυχολόγησε καλά. Τόν δυστυχισμένο! Αυτός ο αξιωματικός είναι ο Μπούρχαμ, συνταγματάρχης των Ουσσάρων. Η ιστορία του είναι τραγική. Θέλεις να σού την διηγηθώ;

—Θά ευχαρισηθώ να την μάθώ, γιατί όμολογώ, πώς ποτε δέν αισθάθηκα τόσο ένδιαφέρον για έναν άγνωστο! Κι' ενώ ή μουσική έπαίξε ένα «μενουέττο» και τά ζεύγη περιούσαν χαρούμενα μπροστά μας, ο φίλος μου μου διηγήθηκε τη θλίβη, μά χαρακτηριστική ιστορία του Μπούρχαμ.

—Ξέρεις, θέθαια, πώς αούτηρός είναι ο δούξ του Ουέλλινγκτον, ο «Σιδηρούς Δούξ», όπως τον λέμε στο στρατεύμα. Η καρδιά του είναι γαλύβδινη και το χρώμα των ματιών του όμοιο με το ασάλλι του σπαθιού του! Ο δούξ δέν ένδιαφέρεται αν τον άσπασουν ή όχι. Άπαιτεί όμως άπ' όλους τους κατώτερους του, ένα μόνο πράγμα: άπόλυτη πειθαρχία.

Στην τελευταία έκστρατεία μας, εκείνο που έτιμωρείτο αούστηράτα, ήταν ή λεηλασία. Παρ' όλες τις φοβερές ανάγκες του στρατού μας, μολοντι οι άνδρες μας ήσαν ήμίμυμοι και πεινασμένοι, έντοούτις ο Ουέλλινγκτον τιμωρούσε τους

κλέφτες σάν να ήσαν κοινοί κακούργοι, χωρίς να λαθαίνη όπ' όψει του κανένα έλαφροτικό. Η διαδικασία περιοριζόταν σε μερικές έρωτήσεις, στις όποιες οι ένοχοι μόλις τολμούσαν ν' άπαντήσουν, φιβριρίζοντας κάποια δικαιολογία και σε λίγο άπό το πλησιέστερο δένδρο, κρεμόταν το κορμί του κατηγορουμένου, αποδεικνύοντας ότι το έργο της δικαιοσύνης είχε συντελεσθή άδυσώπητο. Όπως ήταν έπόμενο, στην άρχή, πολλά παράσινα και διαμαρτυρία άκούστηκαν, και άσφαλώς, αν ήταν άλλος ο άρχηγός, και όχι ο «Σιδηρούς Δούξ», ή διαμαρτυρία θά είχε μεταβληθή πολύ γρήγορα σε στάσι. Ο δούξ Ουέλλινγκτον όμως, είχε μιά έντελώς ξεχωριστή τέχνη να ξεσπασκάζη τους άνδρας του να ύποκούουν... Τόν ύπάκουαν, λοιπόν, αλλά τόν μισούσαν! Γά πτώματα των αξιωματικών και των στρατιωτών, που κρεμόντουσαν άπό τά δένδρα, ήσαν τόσα πολλά, ώστε άπό φόβο μήπως ύποστούν την ίδια τύχη, οι στρατιώτες προτιμούσαν την πείνα άπό την κρεμάλα κ' έτσι ή κλοτές περιοριζόταν στο ελάχιστο...

Με τον άκέραιο χαρακτήρα του, ο Ουέλλινγκτον είχε δώσει πλήρη έξουσιοδότηση σε όλους τους διοικητές των μονάδων ν' επιβάλλουν την πεινή της άγχωνής σε όσους άπ' τους ύφισταμένους θά έπιαναν ως κλέπτες.

Και τώρα θά σου πώ την ιστορία του Μπούρχαμ.

Χωρίς να έχη την σκληρή καρδιά του άρχηγού του, ο Μπούρχαμ ήταν κι' αυτός πειθαρχικός και αούτηρός όσο κι' ο δούξ ή ίδιος. Όπου χρειαζόταν τιμωρία, ο συνταγματάρχης την επέβαλλε σύμφωνα με τις διαταγές του δούκ, χωρίς ν' αντιληφθή κανείς πώς σπαράζονταν ή καρδιά του. Ο Ουέλλινγκτον τον εκτιμούσε εξαιρετικά κ' είχε άπόλυτη πεποίθησι σ' αυτόν.

Ο Μπούρχαμ είχε ένα μονάκριβο γυιό, που υπηρετούσε στο σύνταγμα του. Ό νέος αυτός ήταν ένας ώρασιος και τολμηρός λεβέντης, αλλά τρομερά άπειρισκεπτος.

Η άγάπη που συνέδε τον αούτηρό άνωτερο αξιωματικό με το ριψοκίνδυνο παλληκάρι του, είχε γίνει παροιμιώδης στο στρατεύμα. Όταν ήσαν έκτός υπηρεσίας, στην ιδιαιτική τους ζωή, ο πατέρας και ο γυιός, φαινόντουσαν σάν άδελφια. Στο σύνταγμα των Ουσσάρων τους δνόμαζαν: Μπούρχαμ ο προσβύτερος και Μπούρχαμ ο νεώτερος.

«Ένα θράδυ, ύστερα άπό μιά εξαιρετικά κοπιαστική ήμέρα, σ' έποχή που ή μερίδα του σαρσιτίου ήταν πολύ μικρή, και για τους αξιωματικούς ακόμα, ο συνταγματάρχης Μπούρχαμ έπέστρεψε στο σύνταγμα του, καθάλα σι' άλογό του. Τόν συνώδευε ο άμέσως κατώτερός του εις θαυμάσιος αξιωματικός, ο ύπαιτος πρέμιν, νά σημειώσης, ζήλεις τρομερά

ΔΕΛΤΙΟΝ

ΜΕΓΑΛΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ

“ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ”, —“ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ,,

ΔΩΡΑ 500 ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ, 25 'Ιανουαρίου 1934

τόν γιού του Μπούρχαμ και δεν μπορούσε να τόν υποφέρει. Οι δύο αξιωματικοί ήταν κατακοπιοί, πεινασμένοι και χωρίς κέφι.

—Μου φαίνεται πολύ αόστηρή η διαταγή του δούκου, είπε ο νεώτερος αξιωματικός. Θα μπορούσαμε περιφημία να ξεοικονομήσουμε τις ανάγκες του στρατού, αν μιάς επέτρεπαν να παίρνομε. Έστω και διά της θίας, τις τροφές που μιάς χρειάζονται.

—Ο Μπούρχαμ όμως τού άπάντησε άποτομα:

—Μέ συγχωρείτε, αντίταγματάραχ, μιά δέν μ' άρσει να συζητούνται ή διαταγές τού στραταρχού. 'Ο κανονισμός λέει, πως, όποιος συλληθή να κλέβη, θα κρεμασθή. Θα εφαρμόζω τήν ποινή σέ όποιον τολμήσει να παραβή τή διαταγή. 'Ωστόσο αν πεις προτιμάτε ένα καλό γεύμα, από τή ζωή σας, προμηθευθήτε τού άρνι που θέλετε να φάτε και σας ύποσχομαι να μη σας κρεμάσω πριν να χορτάσετε καλά!

Κι' ενώ ο Μπούρχαμ γελούσε ακόμα γιά τόν άστεισμό τού, ο αξιωματικός φώναξε:

—Νά, συνταγματάραχ μου, άλλη μιά περίπτωση κλοπής. Οί άθλιοι, παρ' όλη τήν αούτηρότητα τής τιμωρίας, άρχισαν πάλι να κλέβουν!

—'Ε! μιάς; φώναξε ο Μπούρχαμ θυμωμένος. Τολμούν, μπροστά στά πάτια μου ακόμα; Μά θα τού πληρώσουν άκριβα.

Στό μισοσκόταδο, διέκριναν έναν άνθρωπο, που έφευγε τρέχοντας, ενώ κάτω από τού μαδιά του, άκούγονταν ή φωνές μιάς μισοπνιγμένης χήνας!

—'Ασφαλώς ατή τή χήνα δέν θα τήν πλήρωσε! είπε ο αντίταγματάρχης.

—Δέν θ' άρνησομαι τού μάθουμε αυτό! είπε ο Μπούρχαμ, σπυρναίνοντας τ' άλογο του.

Ο αντίταγματάρχης τού άκόλουθησε. Προσπέρασαν τόν φυλάκα και οι δύο αξιωματικοί στάθηκαν μπροστά του.

—'Αλτ! φώναξε ο Μπούρχαμ.

Ο κλέφτης στάθηκε άμέσως σέ στυαί προσοχής. Τήν ίδια στιγμή, ή χήνα, ξεφύγοντας άπ' τά χέρια του, πέταξε μακριά.

Έκείνη τή στιγμή, τά μάτια τού συνταγματάραχ και τού κλέφτη διασταυρώθηκαν και ο ένας άναγνώρισε τόν άλλον. Και οι δύο είχαν άντιμτωπίσει πολλές φορές τόν θάνατο από κοντά, χωρίς να δεικνύσαν ποτέ.

Άλλά, στήν περίσταση ατή, και κα θιά τά μάτια τους άντικρύστηκαν, έννοιώσαν και οι δύο κάτι να σπάη μέσα τους. Κατάλασαν, πως τά θείρα τους έθωναν μονομιάς, γιατί ο κλέφτης, ο καταδικασμένος σέ άτιμωτικό θάνατο, ήταν ο μονάρχικος γιός τού συνταγματάραχ...

—Τί έκρυβες κάτω από τού μαδιά σου; ρώτησε ο συνταγματάρχης μέ φωνή πα γερή.

—Μιά χήνα, συνταγματάραχ.

—Τήν πλήρωσε;

—Όχι, συνταγματάραχ.

—Σού τήν έδωσαν;

—Όχι, συνταγματάραχ.

—Τήν έκλεψες λοιπόν;

Τό αίμα ανέθηκε στό πρόσωπο τού νέου.

—'Ηταν λάφυρο πολέμου! άπάντησε ο νέος περιφημα.

Ο Μπούρχαμ, στειχωρμένος, έφερε τού χέρι του στό μέτωπο του και σκούπισε τόν ιδρώτα του. Καθώς όμως έννοιωσε τού επίμοιο, ειρωνικό βλέμμα τού αντίταγματάραχ, παρασημειώνο άπάντα του, ρώτησε ψυχρά:

—Γνωρίζεις τίς διαταγές τού δούκου;

—Μάλιστα, συνταγματάραχ μου.

—Γνωρίζεις επίσης ποιά είνε ή ποινή;

—Μάλιστα, συνταγματάραχ.

—Έχεις καμιά δικαιολογία;

—Καμιά!

Τότε ο Μπούρχαμ, γυρίζοντας προς τού στυόδο του, είπε:

—'Αντιταγματάραχ, καλέσατε τού έκτελεστικό άπόσπασμα.

Σέ λίγο, ένας λοχαγός φάνηκε μέ τους άνδρας του. Ένας λοχαγός κρατούσε τού σκηνί! Λίγο παρέκει, θρισκόταν ένα ψηλό δένδρο, μοναχικό άόσιο, μέ τους άτλαμένους κλώνους του έτοιμους να παραλάβουν τού θύμα τους...

—Αυτό τού δένδρο είνε καταλληλό, λοχαγέ! είπε ο Μπούρχαμ μέ θαθεία, πνιγμένη φωνή. Φροντίσατε να είστε ταχύς, ώστε ο καταδικός να μην ύποφερη πολύ!...

—Συνταγματάραχ, ρώτησε ο καταδικός, μου έπιτρέπετε να σας άμνηλώσω ιδιαιτέρως;

—Αυτό αντίθαινει στήν πειθαρχία. 'Ότι δήποτε θέλεις να μου πής, πρέπει να άκούσθ άπ' όλους. Άν θέλεις, μπορείς να μου μιλήσης έδώ...

Ο νέος πλησίασε στό άλογο τού πατέρα του και άκούμπησε τού χέρι του άπάνω στή σέλας του. Είχε νυχτώσει πιά, σκεθύ, μα ο λοχαγός, μέ θεσάσεις, πως είδε τού χέρι τού Μπουρχαμ να πέφτη, τάχα τυχαίως, άπάνω από χέρι

τού άτυχου νέου και νά τού κρατά σφιχτά ως τού τέλος τής συντομής όμιλίας τους.

—'Ηθελα να σας πώ, είπε ο νέος μέ σταθερή φωνή, πως έκτελώντας έτσι τού καθήκον σας, τιμάτε τήν Πατρίδα σας. Είμαι περιήφανος γιατί είμαι γιός σας και γιατί ύπηρετήσα ύπς τίς διαταγές σας. 'Ελπίζω να πέθανω μέ γενναίότητα, ώστε να φανώ άντάξιος τού πατέρα μου και τού συνταγματάραχ μου. Σάς, παρακαλώ, να πήθε τού μητέρα μου, πως ή καταδική μου ήταν δίκαια και πως αν έσφαλα, πέθανα όμως μέ θάρρος... Χάιρετε, συνταγματάραχ μου!...

Ο νέος έσφιξε τού χέρι τού θουβού σαν άγαλμα καθ'ιλλάρη, όπισθοχώρησε, χαίρετοσε και περιέμενε.

Η έκτέλεσις έγινε ταχύτατα. Μερικές διαταγές έδόθησαν, μιά σούτημη προσευχή άκούστηκε κ' ένα σόμα αιώρειτο σέ λίγο στό κενό, προς παραδειγματισμόν εκείνων που θα τολμούσαν να παραβούν τίς διαταγές τού δούκου.

Ός τού τέλος, τού φριχτό τέλος, ο Μπούρχαμ άκλόνητος παρακολούθησε τή φρικαστική τραγωδία. Κατόπιν, ο τραγικός πατέρας, μ' ένα μουγκρισμό πληγμένου θηρίου, σπιρύνισσε τ' άλογο του κι' έφυγε μέ καλπισμό γυρίζοντας στή σκηνή του. 'Ο αντίταγματάρχης θέλησε να τόν άκόλουθησθ. Μα, ο Μπούρχαμ, μέ αλλοιομένη από τόν πόνο φωνή, που όλοι τόν άκουσαν, φώναξε:

—Τραβήξτε τόν δρόμο σας, κύριε, και άφήστε με να τραβήξω τόν δικό μου. Μη τολμήσετε ποτέ να μου άποτεινετε τόν λόγο ως φίλος... ποτέ! αν άγαπάτε τή ζωή σας!... Έχετε παιδιά και οικογένεια στήν Άγγλία... Πηγαίνετε στή σκηνή σας κ' εύχαριστήσατε τού Θεό γιά τού παιδιά σας κοιμούνται κάτω από στέγη και δέν θα παγώσουν κρεμασμένα άπ' ένα δένδρο, ένώ τά κοσμάκια ξεσχίζουν τίς σάρκες των, έπως σιμβαιναι με τού παιδι μου... τού δυστυχημένο μου παιδι!... Φύγετε!... Φύγετε, πριν σας κάνω κακό!...

Από τότε ο συνταγματάρχης δέν είνε πιά ο ίδιος. Μέ καταπληξι ο συνάδελφός του, είχαν τήν άλλη μέρα, πως τά μαλλιά του είχαν άσπίρει. Ο Μπούρχαμ είνε μελαγχολικός και σιωπηλός, αλλά έξακολουθεί να είνε καλός για όλους. Έγινε τόσο όρημτικός και ριψοκίνδυνος στις μάχες, ώστε πολύ γρήγορα ο συνάδελφός του άντελήφθησαν πως έπιζητούσε ιόν θάνατο.

Ατή είνε ή ιστορία τού ανθρώπου που είδες. Απόψε ή αύριο, αν δέν άπαύσεται, ή κρίσιμη μάχη θα δοθή!... Είθε να βρθ ο δυστυχημένος αούτος τήν άνάπασι τού τόσο λαχταράει!...

Έσφινικά, εκείνη τή στιγμή, ή μουσική έπαψε άπότομα. Άπο μακριά, άκούσθηκαν ή σάλπιγγες τού καλούσαν αέ συναγερμό. Μιά γενική σύγκληση έπακολούθησε. Οι αξιωματικοί άρπάσαν τά σπαθία τους κ' έτρεχαν στή φωνή τού τους καλούσε. Φωνή μάχης, φωνή θανάτου!

Γιά τελευταία φορά, είδα μία στιγμή στήν έξοδο τής σάλλας τού χορού, τόν Μπούρχαμ. Τό πρόσωπό του ήταν άώχρο μέ ή ήρεμο. Διεκρινά όμως στα μάτια του μια φλόγα έλλίπιδας και άνυπομονησίας.

Άρες άγωνίας πέρασαν! Φοβεράς άγωνίας γιά μιάς, που θρισκόμαστε τότε στο Μέτωπο. Τέλος, έφθασε μιά κραυγή νικης! Έμάθαμε πως ο δουξ νίκησε στό Βατερλώ τόν Ναπολέοντα και τόν κατέστρεσε άνιχώρο πιά! Μέ πόσες θυσίες όμως!

Ο παιδικός φίλος μου, που μέ συνόδευε εκείνο τού θράβυ, έπεσε στό πείδι της τιμής μέ όλο τού γενναίο σύνταγμα του και κανένας δέν έμεινε γιά να μιάς διηγηθή τού ένδοξο τέλος αυτών των ήρώων.

Άπό τους πρώτους επίσης έπεσε κι' ο Μπούρχαμ... 'Επί κεφαλής τού συντάγματος του, ριχτήρι στο κρισιμώτερο σημείο τής μάχης και σκοτώθηκε πολεμώντας σαν λιάντρι!

Έκλαψα στήν καμαρά μου γι' αούτον τόν άνθρωπο, που μό νάχα μιά φορά τόν είχα δθ. Μα ή ζωή του ήταν άνυπόφερη και πέθανε ένδοξως!

Είνε τώρα μέ τού γιού του, εκεί που δέν φθάνουν διαταγές ανωτέρων και όπου τού καθήκον δέν χωρίζει τόσο σκληρά τόν πατέρα από τού παιδι του!...

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ο... ΝΟΥΝΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Κάποτε, ένας άπλοικός χωρικός από τήν Μεσογία, θέλησε να καλογερείη. Πήγε λοιπόν σ' ένα μοναστήρι, όπου ένας γέρος μοναχός άρχισε να τού δείχνει και να τού εξηγή τίς άγιες εικόνες.

Όταν θούδειε και τήν εικόνα τής θαπτισείας τού Χριστού, ο χωρικός, άφοι κτύπαζε καλά-καλά τόν Ίωάννη τόν Βαπτιστή, φώναζε:

—Μπιά, σέ καλό σου, Χριστέ μου, δέν έκανες νουνο έναν άρχιτοάγγιλα, μόν' έκανες αούτον τόν ευπόλητο.

